בסוד שיח

שאול שיף

"לא שמחה לאיד"

המובא להלן פורסם בשבועון החדרי "מפתח העיר" המופץ בריכוזים של הציבור החרדי ובעיקר בבני ברק. בעליו של שבועון זה הוא איש החסד האמיתי, ג'ק גראנדינג, שהיה מיחמי הקמת "מקור ראשון". "מפתח העיר" מתמקד בעיקר בציבור ה"ליטאי".

ניכר כי המאמר הזה נכתב בכאב רב, אך נודף ממנו ריח חריף של נטירה. וכך נאמר בו:

"הפגישה ה"בלתי מוצלחת" של מנהיגי הציבור הלאומי בארץ, עם ראש הממשלה. העלתה ברמה את ההתבטאויות החריפות של אנשי הימין, על התנהגות הקשות שצפויות מצידם, כלפי כוחות הפיגוי וכלפי הממשלה. כמו גם קריאות לסירוב פקודה בבוא העת.

כחלק ממסע ההסברה של אנשי הימין, הגיעו הללו גם לבני ברק, עם הפגנה רלת משתתפים בפאתי העיר. שלב נוסף במסע, היה פיזור דפי הסבר הל' כתיים בעיר, עם ציטוט ממרן החזו"א זצ"ל ועוד מגדולי ישראל, המובילים כולם למסקנה המתבקשת, שחובה קדושה היא, להתנגד לפינוי.

לבנו עליכם, אנשי גוש קטיף. כואב לנו אנשי המחנה הדת"ל. קשה לראות חלום שמתנפץ, אמונה ראמתלאה, ואמונה באהבת האדץ של שדון, המתמר ססת אל מול העיניים. כואב גם הכאב הפרטי של אנשים שביתם וכל מה שהשקיעו, עומד להילקח מידיהם באכזת הסכם. אנשים שחממותיהם יהרסו, שבתיהם יפונו, שיפגעו בהם. זה כואב מאוד.

אולם, הניסיון לנצל את הכאב, לגיוס הציבור החדרי למאבק, הוא מחוץ משהו. אתמז ראשי המחנה הדת"ל והציוני, שאך לא מכבד, רבקשם, על כל נצ' גיהם אנשי הימין והמפד"ל אל כיסאותיה של ממשלה, שעקרה את מה שחשוב לנו!

אתמז שנתתם יד למאורת הפריצים שמשמה שד' נו', לכרסם ולוולול, את מה שנותר מקיומה של תורה בארץ הקודש: לפגוע פגיעה אנושה כמעט בכיסם של כל ילדי העיר והדתיהז להסב נזק כמעט בלתי הפיך, לישיבות, למוסדות הדת, לקדושת האדץ (ע"ע מועצות דתיות), לתינוקות של בית רבז אתם, שנציגיכם בזז, שלא לומר הבליעו חיוך, עת ראיתם אותנו ה"שוחחים" נותרים במרכז הפוליטי, מדמים, והציבור נאנז!

מה קרה לפתיעז איך נזכרתם ב"חזון איש" ובספ קיוז היכן הייתם כשצרחנו מכאב, עת נגעו בחוש השורה של יהודינו, שעה שפריצים חיללו את קדשינו, ואתם אכלתם איתם, ליד אותו שולחן ממשלה מרוחז בכודסאותיו, בוריקס, עם קפה לכבוד השר, ולא לשכחה שני סוכר בבקשה!

למה אתם מצפים? שנהפוך לבשר התותחים למלחמה על אידאולוגיות פוליטיות, שעה שפירות קואליצית הבאושים שלכם, מכרסמים בנו יום יום, בחוץ הדוח והנשק, אנשים נשים וטף?

מתי בדיוק תשתנם הנהלת איתנות כשקיצצו כאן לאולפי משפחות את מעט הפרוטות שהיו להם ללחם ובגיהנה! להיכן בעלמתם כשנציגי ממשלתכם, כן זו שאתם הקמתם, התעללו בראשי ישיבות ומוסדותז? היכן המלוכלכ שהיה רבוק בחזוקה על הפה, שעה שביקשנו, התחננו, בכינו, הסברנו שהורסים לנו את החממות, את בתי החינוך, את המפעלים הרוחניים שהקמנו, שהורסים לנו את הבתים. שתקתם, לא ירענו שאתם יודעים גם לצעוק!

השבוע, אירע אירוע נוסף בעיר, אירוע שמשך אליו המוני. מועצת גדולי התורה של רגה"ת התכנסה, ויצאה בקריאה, המקובלת גם על דעת מוע' צנ"ת של אגו"י, קריאה הקוראת אף היא למאבק חסר פשרות, במה שיקר לנו, בנציגיה בציפור נפשנו, בתוכנית הליבה, המאיימת בצורה קומוניסטית משהו, לרסק כלכלית את מערכות החינוך, אם לא יענו לדרישות הדמוקרטיה הציונית, ראשית צמיחת גאולתכם.

הם, גדולי התורה, הציבו בפנינו, את העקרונות, את מוקדי המאבק, ואת הנוקים האמיתיים שצופנת לנו ממשלה זו. לא מלחמה על רגבים, כי אם על נשמות של ילדים.

התאכזבתם מהם? משריחה יועציה? אלה המתברכים בבתי הכנסת הדתי"ם בכל שבת ושבת. חבל שכך. כואב לנו על כאבכם, על הכאב שנגרם במו אצבעותיכם. הצלחתם להיות שותפים לפגיעה הקשה בנו, עכשיו מופנית חרב הגירוש אליכם.

אנא ידידינו, נמשיך להתפלל עבור תושבי גוש קטיף, לשלומם, לבטחונם. אחינו בית ישראל הם, וסבלם לא ימוש מתפילותינו. אך לכם, ראשי הציבור הדתי"ל, מארגני תוכניות המאבק, נבקש נא: עזבו את הציטטות של גדולי ישראל. אנחנו מכירים את ספרי המקור טוב מכם. במקום זאת, עשו נא חשבון נפש קטן, ראו אם יש מכאוב כמכאובינו, חשבו היטב מי היה שותף לו, אל תקראו לנו להיאבק את מאבקכם, כי אנו נמצאים כעת במלחמת קיום קשה יותר, על רמות חינוכינו, על משמר הקדושה, ועל הלחם לילדי בני ברק.

כתבת השער, המופיעה בגיליון זה, מציבה אל מול עינינו את אחת הדמויות שהשפיעה יותר מכל על עולם הישיבות ברוחות האחרונים. מרן הגר"ש שקופ זצוק"ל. הביטו בה אחינו היקרים, אולי כך תראו, מה הם הדברים היקרים לנו, ומה היא מדרש תינו.

לא, איננו שמחים לאיד חלילה על ניפוץ החלום אמוני ציוני. רק כאבים, כאבים מאוד, שכך עלה לנו, וכך עלה לכם.

וירענו בורא עולם במידת הרחמים."

"נשמה עם עצמה"

בימים אלה יצא לאור ספרו של הרב מנחם ברוד "נשמה עם עצמה" "הפותח צוהר אל הער לם הפנימי של היהדות והחסידות".

הרב ברוד, רובר חב"ד, מוכר לכל בית־ישראל מ"שיחת השבוע", שהיא רק אחת הביטויים לכישרוניו הבלתי רגילים להציג עניין בבהירות, בעומק וללא עודף מלים. ב"נשמה עם עצמה" נוגע הרב ברוד בקשת רחבה של נושאים בעלי־מה של החסידות כשהוא משלבם ביצירתו הספרותית המגוונת ברמיזות אמיתיות מבית המדרש החסידי. מעניין, משכיל ומשכנע.

התיקון

בשעת צהרים של אחד מימות הסתיו, קרא רבינו הקדוש, רבי מרדכי שרגא מהר סיאטין זל"ל את הגבאי ר' דודי והודיע לו כי יכין את עצמו. תוך דקות ספורות הוא מבקש לצאת לטייל. "קח איתך גם את המטה הניצב בארון המלתחה של בנרי השבת העליונים" – אמר.

ר' דודי לא היה רגיל לכנון דא. היציאה לטיול רגלי היתה מתקיימת, אם התקיימה בכלל, בשעת בין הערבַיִם, סמוך לתפילת מנחה. ואילו עתה היא שעת צהריים! אף ההוראה לקחת את המטה היתה חריגה. רבינו לא נטל עימו ביציאותיו להליכה את המטה. כלי זה נוצר ונועד למבוגרים המתקשים בהליכה טבעית, ארבינו היה צעיר ולא נזקק לכלי זה. פעמים, והיו אלה פעמים רחוקות, שר' דודי נתבקש לקחת עמו כלי זה, אך ברדך כלל היה זה לצורך מפגש עם צדיקים או אישים חשובים אחרים, אך לצורך יציאה סתמית – לשם מה?

ובכלל: המטה, לדעת הגבאי, היה כלי מיותר לחלוטין. רבינו לא ידש אותו מאבותיו, אף לא רכש אותו בכספו. כאמור, הוא לא היה זקוק לו, ומעשה שהיה כך היה: יהודי אמיד, תושב לייפציג, הגיע באחד הימים להוסיאטין לחלות את פני רבינו. הוא לא היה חסיד ואף לא נטה להסידות, אך היה לו תחביב מקרנזי: לראות את צדיקי הדור ו"ללמוד" אותם בהתבוננות היזמיומית. הוא חיבב אותם חיבוב אנתרפולוגי בלבד, ובזמננו אם לא היינו אומרים "אתר תיירותי" היינו אומרים: "סקר סטאטיסטי". ודבה, כאן בהוסיאטין הוקסם התייר ממראה עיניו והתרשם מן הארשיות שאותה בא לראות. הוא ידע, שהוא לא מבין הרבה, וקבּרה השגתו להסביר את אשר נגלו לעיניו, אך נשמתו, ככל הנראה, שידרה לו, שלפניו מלאך אלוקים. לאחר הביקור הראשון החליט לחזור ולבוא לביקור שני, והשני גרר שלישי וכן הלאה. הלאה, עד שנעשה אורח קבוע ונוטה לחסידות.

באחד הביקורים הביא עמו את המטה – כשי וכמזכרת. היה זה מטה מעץ אלה, בלוטש. צבוע בצבע ארגמן־חום ומשוח בלאק מבריק. בחלקו העליון, בירית המחי עגלת, הוא היה מצופה בכסף שטרלינג. ציפוי זה נשא עליו ריקועים בצורה של עלים. דוברבנים וגבעולים משתרגים. למטה מכאן, לאורך המטה ועד לקצהו התחתון – הלבישו טבעות כסף, ואף הן רוקעו בריקועי אמנות. על אחת הטבעות הרחבות האמן את שמו של הנריב, וציין שזו "מתנה מוגשת להרה"צ רבי מרדכי שרגא מהר סיאטין שליט"א". מאחר והמתנה ניתנה בתום לב ומתוך כוונות טהורות, הסכים רבינו לקבלה ולהשתמש בה לעת הצורך. עתה הגיעה עת זו.

רבינו יצא לדרך ור' דודי מלווהו. המטה נישא בידי הגבאי וידיו של רבינו היו חבוקות זו על זו – ימין על שמאל – מעל לאבנט. תחילה צעדו ברחוב הסמוך, משם המשיכו לעבר רחובות סמוכים, חצו אותם והמשיכו ללכת בין חצרות וקרפיפות עד שיצאו מתחום העיר אל עבר השדות. מכאן פילסו להם דרך על השבילים שבין השדות והעדוגות עד שהגיעו לבוסתן גדול של עצי פרי – תפוחים ואגסים. הם המשיכו בצעידתם הנחפות ונבלעו בתוך הבוסתן עד שהגיעו לקרחת שבאמצעיתו. שם נתגלתה מבוחרת עם עשרות כוחות וסבינו רחשות בהמולה רבה: אלפי דברים. רבינו נעצר בחזית הרחבה, הושיט את ידו לעבר הגבאי ונטל את המטה. "נש" – כך אמר לגבאי – "לכוחות הקרמית המסתמנת בקו אלכסון שחור, והדם את המכסה".

ר' דודי יודע את אשר יודע כל ילד, כי בשתיחת מכסה הבוחות יש משום סכנה. נחיל דבורים ענק עתיד לפרוץ החוצה ולתקוף את הזד הפולש לתחומן והמפר את שלוחן ועבודתן המסודרה. הוראת רבינו היתה החלטית וד' דודי ידע, כי לא יאונה לו רע.

בחיל וברעדה התקפים לכוחות ופתח אותה בחפוון ונסוג, ולמרבית הפלא – לא יצא ממנה כל נחיל דבורים. לתדהמתו ראה, כי נחש צפע ארסי מגולל בפנים, ועם הסרת המכסה החל להתרומם, לחזול החוצה. עוד הוא עומד בהיל ונשימתו נעצרת – ראה את הנחש מתרחק מן הכוחות וחוזל במהירות – הישר לעבר רבינו.

ר' דודי כבר לא חשש לבטחונו הוא, אלא לבטחון רבו. התקרבות הנחש הפתירה אותו, אך הוא חשש להתקרב. הוא המשיך לעמוד על עומדו ולצפות במתוח, שקשה להאמין כי אכן הוא מתרחש.

הנחש וחל היישר אל המטה, והזל לשפם עליו בעגולים עיגולים, טבעות טבעות, סביב סביב, עד שהגיע לקצהו העליון, כמעט עד לכפי ידו הקדושה של רבינו. שם נעצר, הרים את ראשו ויישר מבט אל עבר פני קדשו. גם רבינו, שהיה אותו בשרעפיו היישר מבט אל עבר הנחש וללא אומר ודברים נמשכה הבטה זו כשתי דקות. בעיני ר' דודי היה זה נצחז ליבו פעם בחזקה, פיו היה פעור, ודגליו – רא לרשא נקשן. עוד הוא עומד כמסומר והנה הוא רואה את הנחש משמיט ראש כלפי מטה והזל משתחרר מן המטה אל עבר האדמה. וחילתו שיתנה הפעם ביוזן – חזרה אל עבר הכוותת. הוא וחל פנימה, ור' דודי קלט את דמז של רבינו – לגשת שוב אל הכוותת ולכסותה. כל הדבורים שתנו בחלל לא התקרבו לא אל רבינו ולא אל ר' דודי.

בדרך חזרה, שהיתה רצופה שתיקה, עצר לרגע רבינו את מרוצתו, הישיר מבט לעבר הגבאי ואמר: "הוא היה אמנם תלמיד חכם גדול אך גם בעל לשון־הרע".

גדולי החסידים הבהירו, כי בפגם־זה ובהבטה עמוקה זו הביא רבינו תיקון לנשמתו המתייסרת של תוכא זה מלייפציג, והחזירו אל מקומו, למנוחת הנפש השלימה.

(מתוך ספרו החדש של הרב ר"ר מאיר צבי גרוזמן: "אמרי צדיק". בספר 50 סיפורי מופת מרתקים על אדמו"רי בית הוסיאטין הקוה"ט וצ"ל. בימים הקרובים על המדפים. ספר שציפו לו שנים רבות.)

★

השבוע בח"י מרחשוון חל יום ההילולא של רב יעקב בעל "אהלי יעקב", האדמו"ר השלישי לבית הוסיאטין. בספר סיפורים מופלאים על ישועות שמחדיר לעד לם אך בשל אדרכם לא הבאתי מהם. וי"ע.

schiffs@013.net.il

מחצרות אדמו"רים ומסידים

עורכת המוסף: שולמית בלום